

استحصال و طبقه بندی چوب

عبارت است از تبدیل درختان به انواع مختلف ، شکل ، ابعاد مختلف و با کاربرد های متفاوت. به طور کلی هر یک از انواع چوب آلات پس از طی مراحل متعدد از شکل تنه درخت به شکل مطلوب در می آید. تبدیل درخت به چوب- آلات مختلف را می توان در چهار مرحله مورد مطالعه قرار داد.

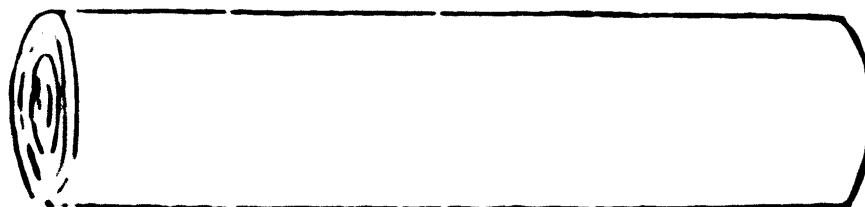
تبدیل گرده بینه به بینه و چهارتراش

تبدیل بینه به الوار اره ای ، قنداق ، ده در بیست ، بازو ، کاتین و تراورس

تبدیل چهارتراش به تخته ، تراورس ، نعل و دونعل

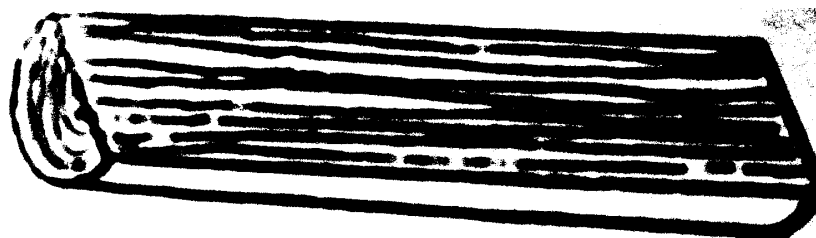
تبدیل کاتین به تخته بشکه، تخته لت و تخته

گرده بینه :

قسمتی از تنه درخت است که تقریباً استوانه ای شکل بوده و از آن انواع چوب یا روکش تهیه می شود. گرده بینه در مرحله اول استحصال قرار دارد و تنه درخت به قطعاتی تقسیم می شود بدون آنکه در شکل ظاهری آن تغییری داده شود.

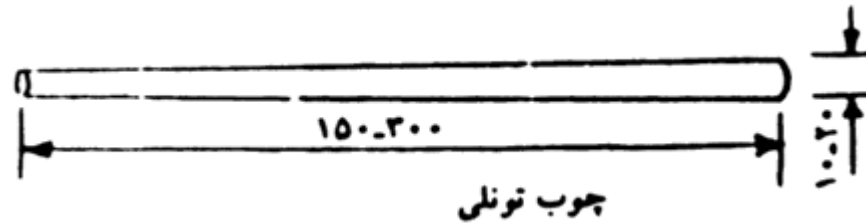
اگر گرده بینه را از وسط به دو قسمت تقسیم کنیم آن را بینه می گوئیم .

چوبهای تونلی یا معدنی:

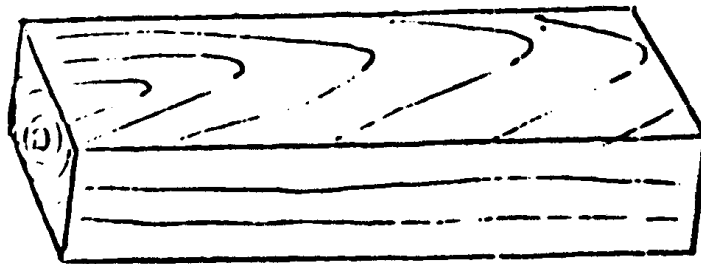
استفاده از برخی چوبهای گرد به نام چوبهای تونلی در ایران رایج است این چوبها برای شمع (ستون) معادن و چوبهای نگهدارنده سقف معدن به کار می رود. طول این چوبها ۳-۱/۵ متر و قطر آنها ۲۰-۱۰ سانتیمتر

است. این چوبها در درجه اول از درخت انجیلی ، ممرز و شب خسب تهیه می‌شوند و معمولا آنها از جنگلهای شاخه-زاد بدست می آورند.

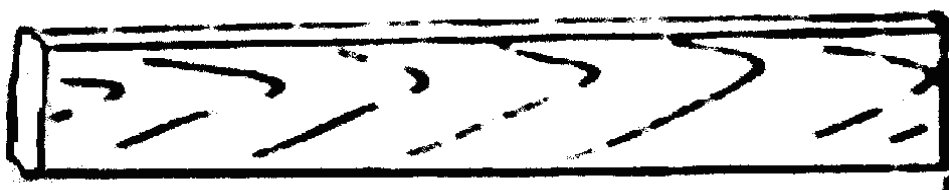
چهار تراش :

در مرحله دوم استحصال از گرده‌بینه بدست می آید. به این منظور پس از خط کشی در مقاطع گرده‌بینه ، چهار طرف آن را با تبر یا اره می‌برند و چوب را به شکل مکعب مستطیل بدست می‌آورند. تهیه چهار تراش اغلب برای بدست آوردن تخته است

تخته :

در مرحله سوم استحصال و از چهار تراش بدست می‌آید. طول آن اغلب ۴ متر و پهنای آن بین ۲۵-۲۰ سانتیمتر و ضخامت آن تا ۴ سانتیمتر است ، اما بعضی اوقات ممکن است طول تخته حداکثر تا ۶ متر و حداقل ۲ متر و پهنای آن حداکثر ۳۰ سانتیمتر و حداقل ۱۸ سانتیمتر و ضخامت آن بین ۸-۱ سانتیمتر باشد

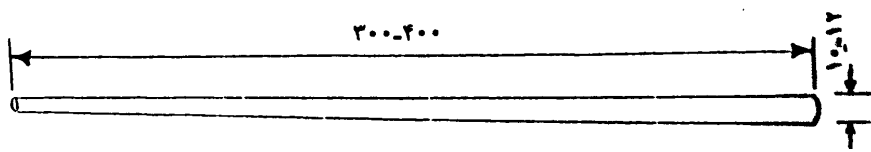

تیر :

چوب گردی است که برای مصارف ساختمانی بکار می‌رود و ابعاد آن به شرح زیر است :

در طول ۲/۵ متر به قطر ۴-۶ سانتیمتر

در طول ۳-۴ متر و به قطر ۱۰-۱۲ سانتیمتر

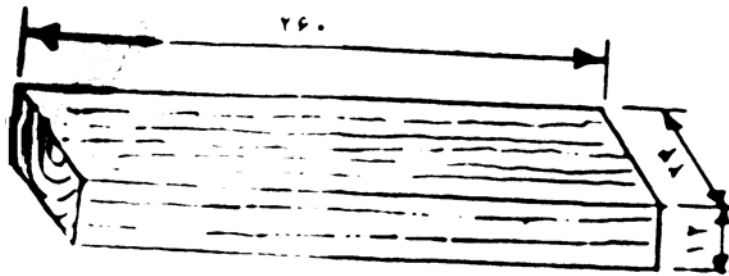

تراورس

مانند تخته در مرحله سوم استحصال قرار دارد. طول تراورس اغلب ثابت و ۲/۶۰ متر است اما پهنا و

ضخامت آن معمولاً ۲۴×۱۲ سانتیمتر است. گاهی برای تراورس‌های راه آهن از چوب راش، بلند مازو و ممرز

استفاده می‌کنند اما تراورس‌های مخصوص کارهای نجاری ممکن است از هر گونه‌ای باشد

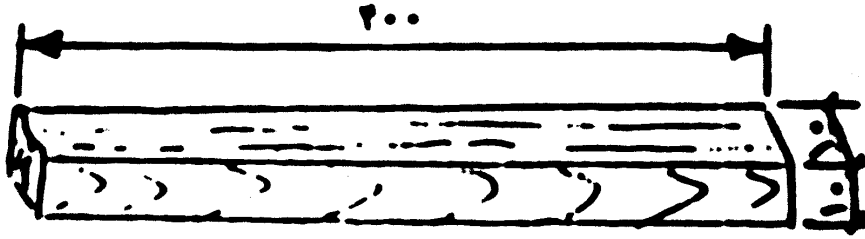
نعل (پلور یا واشان) :

در مرحله سوم استحصال تهیه می‌شود به طول ۴ متر، پهنا و ضخامت ۱۰ سانتیمتر است. برای ساختن

تیرهای ساختمانی در شمال کشور ایران بکار می‌رود. چوبهایی را که برای نگهداری سقف ساختمان به کار می‌برند،

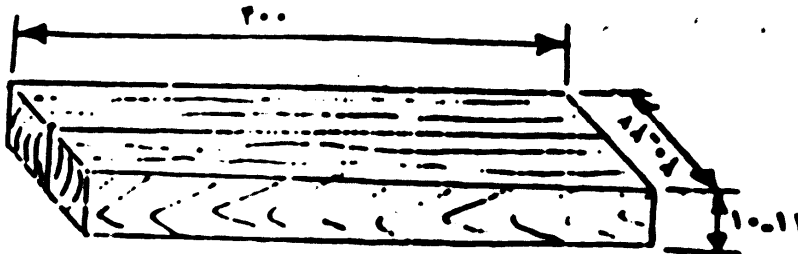
ستون و چوبهایی که مورد مصرف در سقف بندی را که به طور افقی به کار می‌روند، پلور یا واشان می‌نامند که

اغلب از چوب نمدار، راش و بلوط تهیه می‌شود.

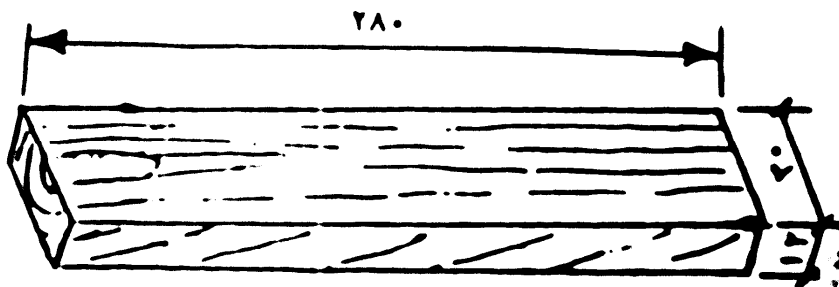
دو نعل:

چوبی به طول نعل اما با پهناى دو برابر نعل به اضافه ضخامت برش است. مانند این است که دو عدد نعل را از پهنا به یکدیگر چسبانده باشند. ابعاد نعل عبارت است از ۴ متر طول و ۲۰-۲۲ سانتیمتر عرض و ۱۰-۱۱ سانتیمتر ضخامت است.

الوار:

تهیه الوار در مرحله سوم استحصال قرار دارد و ابعاد متداول آن عبارت است از :
 ۲/۸ طول و ۳۰ سانتیمتر عرض و ۱۲ سانتیمتر ضخامت که ممکن است برای مصارف نجاری که از گونه-های مختلف چوبی تهیه می‌شود، ابعاد آن به ۳ متر طول و ۵۰ سانتیمتر عرض و ۱۵ سانتیمتر ضخامت برسد.

قنداق ، بازو و ده در بیست

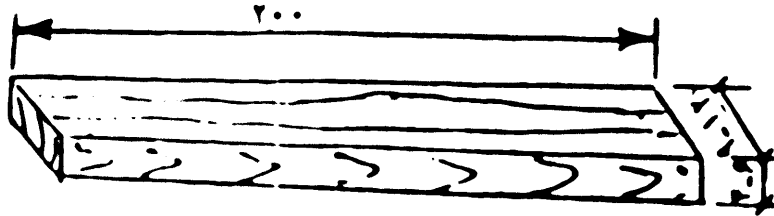
این چوبها برای مصارف نجاری تهیه می‌شوند . در مرحله سوم استحصال از بینه یا چهارتراش بدست می

آیند و ابعاد آن به شرح زیر است

بازو : ۲ متر طول و ۹-۱۲ سانتیمتر عرض و ۴-۶ سانتیمتر ضخامت

قنداق : ۲ متر طول و ۱۵-۱۸ سانتیمتر عرض و ۷-۹ سانتی متر ضخامت

ده در بیست : ۲-۲/۳ متر طول و ۱۸-۲۲ سانتیمتر عرض و ۹-۱۱ سانتیمتر ضخامت

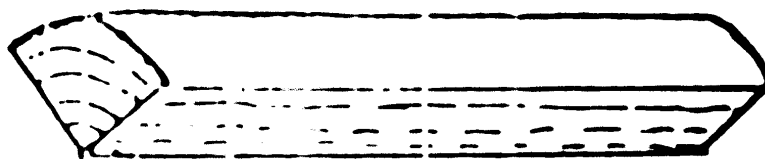
کاتین :

چوبهای گردی که قطر بین ۲۰-۴۰ سانتیمتر و طولی به اندازه ۱-۱/۵ متر داشته و قابلیت تبدیل به چوب آلات الواری را ندارند . کاتین ها عموماً بعد از خروج چوب آلات دسته بندی نموده و از عرصه پارسل خارج می کنند . بیشتر از آنها برای جعبه سازی ، فرقره کابل ، پالت ، پارکت و چوبهای ساختمانی استفاده می گردد .

شکل: کپه های کاتین در جنگل و خروج آنها از جنگل بوسیله اسکیدر

اگر گرده بینه را به دو یا چند قسمت در جهت شعاع تقسیم کنند، چوبی به شکل منشور به دست می آید که قاعده آن به شکل مثلث است و از آن برای پوشش جدار تونلها استفاده می کنند که به آن لارده می گویند .

گرده بینه های روکشی:

گرده بینه هایی که برای روکش سازی انتخاب می شوند و قطرشان بیش از ۵۰ سانتی متر بوده و از درجه های مرغوب با گره های بسیار کم از جنس راش ، افرا ، ملج و نمدار انتخاب می شوند.

چوب های هیزمی :

انواع چوب آلاتی که شرح داده شد چوب صنعتی بوده و حجم آنها به متر مکعب اندازه گرفته می شود. آنچه پس از قطع درخت و تبدیل آن به انواع چوب آلات به عنوان مازاد مقطوعات از درخت قطع شده باقی می ماند و قسمت اعظم آن به مصرف سوخت و تهیه زغال می رسد و چوب هیزمی یا استری نامیده می شود. با پیشرفت علوم در رشته صنایع چوب از این چوبها در تهیه اسید ، استن ، فیبر سازی ، تخته خرده چوب و کاغذ سازی هم استفاده می گردد .

Nikooy@guilan.ac.ir